Yazar Ali Kara
Salı, 13 Nisan 2010 13:16 - Son Güncelleme Salı, 13 Nisan 2010 13:16

Normal 0 21 false false false MicrosoftInternetExplorer4 /* Style Definitions */ table.MsoNormalTable {mso-style-name:"Normal Tablo"; mso-tstyle-rowband-size:0; mso-tstyle-colband-size:0; mso-style-noshow:yes; mso-style-parent:""; mso-padding-alt:0cm 5.4pt 0cm 5.4pt; mso-para-margin:0cm; mso-para-margin-bottom:.0001pt; mso-pagination:widow-orphan; font-size:10.0pt; font-family:"Times New Roman"; mso-ansi-language:#0400; mso-fareast-language:#0400; mso-bidi-language:#0400;}

□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□
□□□□□ 17 □□□□□□□□□□□□□ □□□
18 □□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□

17- Onların durumu karanlıkta ateş yakan kimse gibidir. Ateş etrafı aydınlattığı zaman, Allah onların ışığını giderir ve onları karanlıkta bir şey görmez halde bırakır.

18- Onlar sağır, kör ve dilsizdirler. Artık dönmezler.

Bakara Suresi 17- 18. Ayetlerin Tefsiri:

□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ **(Onların misali ateş tutuşturanın misali gibidir.)** Münafıkların hallerinin

hakikatini vasfettikten sonra şimdi de onlar hakkında bir misal getirerek ziyadesiyle izah getirildi. Zira bu misal kalplerde daha tesirli ve hasımları daha fazlasıyla susturur. Çünkü misal getirmek, manaları açıklamakta, hakikatlerin üzerindeki perdeleri kaldırmakta o derece tesirli olur ki, nerdeyse hayal olan şeyler gerçek gibi, vehmedilen şeyler hakikat gibi oluşur. Akılla tasavvur edilen şeyler, hissedilen gibi olur.

Allahü Tealâ kitaplarında pek çok misaller getirmiş, Peygamberlerin ve âlimlerin sözlerinde de misal getirmek yaygın olmuştur. Allahü Tealâ **'Şu misalleri insanlar için getiririz, bunları ancak bilenler düşünür.'** buyurmuştur.

İncil de 'Misal' diye isimlendirilen bir sure vardır.

Misaller sözlerin kandilleridir, onlarla yolcular yollarını bulurlar. Mesel, Arapların kelamında misil manasındadır. Bu, benzer getirmektir. Mesel, misal; benzer ve nazir getirmektir denilir. Misal şeklinde yapılan teşbihler çok yaygın olunca, artık darb-ı mesel ismini alır. Bu yüzden benzetme şeklinde yapılan darb-ı meseller o manayı ifade etmesi için değişiklikten korunmuştur.

Mesel kelimesi bazen acayip hal manasında, bazen sıfat manasında kullanılmıştır. **'En yüce misaller Onun içindir'**
(Acayip sıfatlar Allah içindir.)
'Onların Tevrat ve İncil de misalleri'
(Acayip sıfat ve şanları)
'Takva sahiplerine vaad olunan cennetin misali'
(Size haber verdiğimiz şeyler, cennetin acayip kıssalarındandır.)

Meselde gariplik manası bulunduğundan dolayı misal getiren ler bu lafızları hayırda ve şerde kullandılar.

Nâr: Latif bir cevher olup aydınlatıcı hararetli ve yakıcıdır; Güneş gibi kendiliğinden aydınlatır. Ay ve yıldızların aydınlığı kendilerinden olmayıp güneşten gelir. Bu yüzden onların ışığına nur denmiştir. Şu ayeti kerimede buna işaret vardır. **"O Allah ki güneşi aydınlatıcı, ayı nur verici yaptı."** Işık ve nur isimlerde bulunan arazlardır.

İmamı Gazali Hazretleri der ki: "Nur, kendisiyle gören ve gayrısı görülen şeydir" güneş, ay, kandil, yıldızlar gibi. Sonra bu cisimlerden gelen şeye nur dendi. "yeryüzü güneşten nurlandı, kandilin ışığı duvarı aydınlattı" şeklinde söylendi. Bazıları nurun cisim olup nur veren şeyin hareketiyle hareketlendiğini söylediler; Güneş ve aynadaki nur gibi. Bu görüş makbul değildir. Zira nur cisim olsa kendi başına hareket edebilmesi ve yer işgal etmesi gerekir. Ayrıca, açılan ışığın her tarafa yayılması nurun kendi başına hareket edemediğini gösterir.

□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□**(Etrafındaki şeyleri aydınlatınca)** Ateş etrafındaki mekanları aydınlatınca. Ateşin ışığı etrafındaki şeyleri aydınlattı. Ateş yanması sebebiyle aydınlık olunca, ateş aydınlattı buyurdu.

□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□**(Allah onların nurunu giderdi)** Burası mana itibariyle evvelin cevabı, lafız itibariyle söz başıdır. Zira zamirler arasında ihtilaf vardır. Münafıkların hali ateş yakan adamın haline benzer. Ateşleri sönünce durumları ne olur? Oldukları halde kalırlar, karanlıkla içinde hayrette ve hasrette korku içinde terk edilirler. Bu durum vasıfla anlatılmaz.

Münafıkların ateş yakan kişiye benzetilmesinin şekli, onlardan talep edilen şeyin hâsıl olması arzusunun kalkmasıdır. Allah onların nurlarını giderip onları karanlıklarda bırakmıştır.

'Allah onların nurunu giderdi, onları terk etti' Cümlesinin manası onların nuru vardı o gitti ve hayrette ve korku içinde kaldılar. Allah'a nuru giderme işinin isnadı hakikat manasındadır. Zira hakikaten fiillerin tamamı Allah'ın yaratması ve fiili iledir. Veya işi sebebine dayandırmaktır. Zira ateşin bilinmeyen bir sebeple sönmesi veya semavi bir sebep olan rüzgâr veya yağmurla sönmesi yine Allah'ın söndürmesi iledir. Tutuşan ateşin nurunu gidermesinde sebep yağmur veya rüzgârdır.

Yemen kurrası □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□şeklinde okudu. Manası onu giderdi, izale etti, onu gidici yaptı demektir. Evvelki kıraate göre mana daha evlâdır, zira o daha mübalağalıdır. 'Sultan malını götürdü' malını aldı manasındadır. Ayetin manası: Allah nurlarını aldı, onu tuttu. Allahın tuttuğunu kimse salıveremez. Bu mana diğer 'izale etti' manasından daha mübalağalı olmaktadır.

'Onların nurunu' buyurdu da 'ışığını' buyurmadı, hâlbuki lafız bunu gerektirmektedir; zira nurun zikri daha mübalağalıdır. Nur lafzı kâmil nuru da ifade eder, aksi olan ışık bunu ifade etmez. 'Allah onların ışığını giderdi' dense bu ifade, fazla olan ışığın gidip bir miktarının kalmasına ihtimali vardır, hâlbuki maksat bu mana değildir. Ancak maksat, onlardan nurun tamamen giderilmesi ve aslından sönmesidir. Bu durumu ayetin ilerisinde nasıl açıkladığına ve beyan edildiğine bakmaz mısın? **'Onları karanlıklarda bıraktı,** (artık) **görmezler'**

'Ateş aydınlatınca' kavlinde, ateşin kuvvetli zahir olması vardır, zira aydınlatma (tabiri) son derece gösterici manasındadır. **'Allah onların nurunu giderdi, onları karanlıklarda bıraktı'** kavli, ateşin süratle sönmesi ve yok olmasına delalet eder. Sa- man alevi de böyledir, çünkü süratle yanar ve parlar. Sonra süratle söner. 'Allah, bir işe hükmedince ancak ona 'ol' der, o da oluverir.' Beklemeden hemen oluverir.

□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□□**(Onları karanlıklar içinde bıraktı. Görmezler.) '** Tereke' kelimesi attı ve boş bıraktı manalarına gelir. 'Karanlıklarda, Görmezler' lafızları eş anlamlı olan veya bir birine dâhil olan hal'dirler.

'Karanlıklar' hakkında varlığı veya yokluğunda ihtilaf edilmiştir. Muhakkık âlimler ademe (yokluğa ait) bir iş olduğu görüşü üzeredirler. Daha sonra şu âlimler ihtilaf edip bazısı 'aydınlatmak durumu olan ışığın bulunmamasıdır' demiştir. Denildi ki 'Nurun bulunmamasıdır.'

□□□□□□□□□□kelimesinin belirsiz olması, korkutmak ve çokluğuna şehadet etmesi içindir. Yemen kurrası □□□□□□□□□şeklinde okumuştur. Karanlıklar yani bazısı, bazısı üzerinde olan karanlıklardır. Bu onların şehvet karanlığıdır. Zira nefsin hevasından daha şiddetli karanlık yoktur. Bu sebeple Allahü Tealâ şöyle buyurdu: **"Hevâsına tabi olandan daha sapık kim olabilir"**
Peygamber
(Sallallahü aleyhi ve Sellem)
Efendimiz şöyle buyurdu: "yeryüzünde en çok buğz edilen ilah, kulun kendisi, kötü itikatların, yalancı zanların, fasit olan karanlık hayalleridir. Bunlar önünde ve arkasında bulunup iman ile küfür arasında set olurlar, hakkı bilmekten mani olurlar. Kuran'ın nuru ile aydınlanmasına iman ve akla mani olurlar."

Zulmetin özelliği gözü perdelemesi, nurun parlaklığını engellemesidir. Şu sayılanlar yakında

bulunan eşyanın bilinmesine engel olunca, uzaktakileri bilmek nerde kalsın. Bu sebeple kalpleri nefislerinin yapmış olduğu gizli işleri bilmekten perdelenmiştir. Allahın kendilerine yaptığı ve Resülüllah (Sallallahü aleyhi ve Sellem)in acayip hallerini bilmekten engellendiler. Hâlbuki bunların elde edilmesi çok yakın olup azıcık bir düşünmek ilerde zahir olurlar.

Bu sayılanların tamamı zulmetler olunca, bu münafıklar bazısı, bazısı üzerinde olan zulmetlerde kaldılar. Bu sebepten dolayı nefisleriyle meşgul olup hayvanlar gibi yaşadılar. Halis karanlıklar ile Allahtan perdelenmiş oldular.

Muhakkak bu açıklamalardan bildin ki saadetlerin en büyüğü eşyayı olduğu hal üzere idrak etmektir. Belki ilim ve marifet olmadan saadet yoktur, şekavet ve mahrumiyette ancak cahiliyettedir.

Bu izahattan sonra dalalet ve cehalet olan her bir şey sahibini karanlıklara düşen kaybolan hükmünde yapınca hak yola hidayet bulamaz ve afetten afete yürümekten kurtulamaz, helak yerlerine yuvarlanmak durumundan çıkamaz. İşte bu durum karanlığa benzetildi. Hidayet ve ilim olan her şey sahibini güneş ışığında yürüyen gibi yapıp kulluk yoluna hidayet edince bu durum nura benzetildi. Her nerede iman nuru parlarsa ona hidayet dendi.

İlahları hevası olan, ma'budları dünyası olan kişilerin kalplerine bunların sevgisi içirildi ve sapıttılar.

Bil ki ayeti kerime bir takım teşbihlere şamildir. Zira ayeti kerimede bir hal diğer bir hale benzetildi. Bunlar ol kimselerdir ki etrafını aydınlatan tutuşturulmuş ateşe karşılık dalaleti sattılar ve bu sebeple kalpleri üzerine mühür basıldı ve nurları Allah tarafından giderildi ve onlar karanlıklarda bırakıldı.

Veya münafık ateşi tutuşturan adama benzetilip imanı açıklaması ateşin aydınlatmasına benzetildi veya dilinde söylediği kelime-i tevhit sayesinde dünyadan menfaatlenmesi aydınlatmaya, menfaatinin kesilmesi ışığın sönmesine benzetildi. Muhakkık âlimlerin en sahih görüşü burada oluşturulan misalin, oluşturulan misallere benzetilmesidir, tek, tek ferdlerin benzetilmesi değildir. İleride gelecek olan temsilde de durum aynıdır.

Müşebbeh ve müşebbehün bih'in ortaklığında kastedilen münafığın hali ve ateşi yakanın halinde hangi manadır, denilirse şu cevabı veririz: buradaki teşbih yönü onlar aydınlığı yakalamışken aniden karanlıkta kaldılar, zarar ve hayrette oldular. Ateşi yakan kişi ve münafıklar talep ettikleri şeyin sebeplerini elde ettik ten sonra ve düşündükleri şeyin hasıl olmasından sonra zararda, hayrette, hasrette ve mahrumiyette kaldılar.

Münafıkların hali ateş tutuşturan kişinin haline şu hususta benzetilmesi caizdir. Onlar aydınlığa benzetilen menfaatlenmekte iken kendilerini gazaba ve ebedi cezaya atan nifak karanlığına düştüler veya Müslümanlar arasında onların sırlarını kâfirlere açıklamak sebebiyle feca'at karanlığına veya pis ellerinin kazandığı ve biriken günahlarının neticesi olan kalplerinin mühürlenmesine uğradılar. Zira kalpleri ters dönmüş, akılları donmuştur. Ve diğer hisleri de aynı şekildedir. İşte bu sebeple ayeti Kerimede Cenabı Hak şöyle buyurdu: **"Onlar sağır, dilsiz, kördürler, akl etmezler"**

□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□**(Sağır, dilsiz, kördürler. Onlar geri dönemezler)** Meymune İbni Mehran der ki: "kul günah işleyince kalbine siyah bir leke konur. Eğer tevbe istiğfar ederse o leke silinir. Eğer tekrar günah işlerse siyahlık kalpte artar, ta ki kalbini örter. Bu, kalbi kaplar."

Hâsılı kelam bütün günahlar kalpleri karartır. Sürekli olarak birikmekte devam eder. O kadar ki kalbi tamamen kaplar ve kalbi üzerine o anda mühür basılır. Kalp artık hakkı idrak etmekten körleşir, hisleri fesada uğrar. Diğer azalar kalbe tabi olarak bozulur öyle ki bu kişi hayvan gibi olur. Mevla Tealâ şöyle buyurdu: **"Ancak akıl sahipleri tefekkür eder"** Muhakkak kâfirler aşırı cehaletleri ve fikirlerinin sürekli bozukluluğu sebebiyle hayvanlar gibidirler. Onlardan tefekkürün beklenmesi hayvanlardan beklenmesi gibidir. Bu sebeple Allahü Tealâ onları bazı kere hayvanlara benzetti, bazı kere sağır, dilsiz ve körlere benzetti. İki gurup hakkında şöyle misal getirdi. "iki fırkanın misali kör ve sağır gibi olan, görüp işiten gibi olan" (bunlar bir değildir)

Bu münafıkların hisleri sağlam olduğu halde bunlar için sağır, dilsiz, kör buyruldu. Zira bunlar hakkı dinlemeye kulaklarını kapatınca, lisanları ile hakkı söylemeyi terk edince, gözleriyle ayetlere bakmayınca sanki bunlar şuurları yok olmuş, kuvvetleri kaybolmuş gibi yapıldılar.

Samem: Aslında salabet sertlik manasındadır.

Bükmün: Dilsizlik demektir.

Umyün: Görmezlik halidir. Bazı kere basireti olmayana da söylenir. **"geri dönemezler"** Kavli Şerifi hidayetten saptıktan sonra, onu yitirdikten sonra bir daha ona dönemezler demektir. Veya satın aldıktan sonra sapıklıktan vazgeçemezler. Çünkü onların üzerine mühür basılarak tescil edilmiştir. Veya münafıklar çamura düşmüş eşek gibi geldikleri yere dönmeye imkân bulamayan hayret içinde bulundukları yerde çakılıp kalan kişilerdir. Bu cümlenin evvelinde bulunan "fa" harfi, bu münafıkların anlatılan sıfatlar ile vasıflanması ve hayrette kalıp geri dönemedikleri sebebiyle olduğunu bildirir.